

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Супруненко Л.А.

аспірант,

*Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки
Міністерства розвитку економіки, торгівлі
та сільського господарства України*

РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Україна – велика країна, і її регіони дуже різні. Історично склалося, що одні з них розвивались швидше, а інші повільніше. Як наслідок, маємо міжрегіональну диференціацію за основними соціально-економічними показниками та дисбаланс. Тому, треба вживати заходів, щоб зменшити міжрегіональні диспропорції за основними показниками у сфері людського розвитку.

На сучасному етапі державна регіональна політика розглядається Урядом України як важливий елемент політики держави, яка спрямована на посилення конкурентоспроможності регіонів, сприяння інтегрованості та згуртованості простору, що буде забезпечено завдяки ефективному управлінню регіональним розвитком. Саме такі пріоритети зафіксовано у головному стратегічному документі щодо регіонального розвитку – у Державній стратегії регіонального розвитку.

Сьогодні практично всі сфери життя країни перебувають у стадії глибинної трансформації. Найближчі роки державі необхідно докорінно оновити економічну систему, що відповідатиме зовнішнім та внутрішнім викликам, сформуванню нову модель розвитку, що дозволить Україні зайняти достойне місце у світі.

Масштаб викликів, що сьогодні постали перед країною, та необхідність вирішення надскладних проблем в умовах обмеженості ресурсів потребують від нас добре продуманих кроків, що мають знайти розуміння і підтримку в кожному регіоні та громаді.

Україна має запропонувати світу нові технологічні рішення, знання, компетенції. Smart-спеціалізація – це можливість обернути синергію науки,

бізнесу та місцевого самоврядування на абсолютно нові інвестиційні перспективи регіонів та вивести громади на новий рівень розвитку. Вона дозволить впроваджувати інновації, використовувати сучасні наукові розробки, застосовувати swot-аналіз проектів, створювати нові конкурентні види діяльності. Це фактично новий інструмент регіональної політики, який сприятиме підвищенню інвестиційної активності і конкурентоспроможності регіонів.

Для забезпечення економічного зростання регіонів необхідні інвестиції, передумовою надходження яких є:

створення комфортних та стабільних умов для інвесторів;

стимулювання залучення інвестицій на проблемні території, де фактично відсутні ресурси та можливості для саморозвитку;

розбудова інфраструктури – бізнесової, логістичної, соціальної.

Важливою є підтримка малого та середнього бізнесу, який у більшості розвинутих країн вже давно складає основну частину валового внутрішнього продукту. Необхідно оздоровити підприємницький клімат, а також навчити населення основним навичкам ведення бізнесу.

Вирішення цього завдання дозволило б вирішити питання суцільного безробіття на проблемних територіях – монофункціональних містах, сільських та гірських територіях.

Посилення територіальної інтеграції та міжрегіональної співпраці – є ще одним важливим пріоритетом регіонального розвитку. На жаль, часто цьому процесу перешкоджає застарілість необхідної інфраструктури.

Нині соціально-економічний розвиток України характеризується послабленням міжрегіональних зв'язків, що загрожує її економічній безпеці та територіальній цілісності.

Нагальною необхідністю є концентрація наявних ресурсів, найскоріше об'єднання зусиль влади всіх рівнів та пошук нових форм і підходів до управління регіональним розвитком. Особливу увагу слід приділити заходам щодо розширення міжрегіонального співробітництва. Це зумовлює потреби пошуку й розробки нових підходів до формування регіональної політики та визначення організаційно-економічних засад для забезпечення міжрегіонального співробітництва.

В умовах зовнішніх та внутрішніх викликів, що постали перед країною, дуже важливо скооперувати регіони. Цьому можуть сприяти національні інфраструктурні проекти на міжрегіональному рівні.

Динамічний регіональний розвиток потребує одночасного розвитку його інституційного забезпечення. Залучення до прийняття регіональних рішень якнайбільшого кола інституцій забезпечить його дієвість.

З кожним роком обсяг фінансування регіонального розвитку зростає. Регіональний розвиток фінансується не лише за кошти місцевих бюджетів, а й кошти державного бюджету, зокрема різних видів субвенцій (медичної, освітньої, інфраструктурної) та державного фонду регіонального розвитку. У 2019 році обсяг коштів, передбачених для регіонального розвитку сягнув майже 1,4 млрд. доларів.

Крім того, існує потужна зовнішня підтримка регіонального розвитку за рахунок коштів ЄС, США, ФРН, Швейцарії, Швеції, Польщі, Естонії та інших країн і міжнародних організацій, що склала понад 200 мільйонів євро. За кошти міжнародних партнерів профінансовано облаштування кількох сотень центрів надання адміністративних послуг, проводиться велика кількість навчальних заходів, які зміцнюють спроможність місцевої влади управляти територіями.

Зокрема, для реалізації Державної стратегії регіонального розвитку залучено кошти міжнародної технічної допомоги загальним обсягом 55 млн. євро. Проведено конкурс, який запроваджено за європейськими підходами щодо оцінки та відбору проектів та обрано 70 проектів реалізація яких розпочата в цьому році. Значна їх частина – це комплексні проекти. Всі ці проекти відповідають пріоритетам регіонального розвитку, визначеними Державною та регіональними стратегіями регіонального розвитку.

Сьогодні ми прагнемо максимально врахувати помилки попереднього періоду та зосередитися нових підходах до регіонального розвитку в Україні.

У 2020 році в Україні має бути завершена реформа децентралізації. В Україні буде створено трирівневу систему адміністративно-територіального устрою: громада (близько 1400); район (повіт) (близько 100); область (регіон). Це дасть змогу розбудовувати систему багаторівневого врядування, що є однією із ключових передумов для ефективного планування і впровадження політики. Для реалізації ефективної політики з надання публічних послуг повноваження органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади будуть упорядковані, а органам місцевого самоврядування будуть передані більшість повноважень у секторальних сферах, зокрема у питаннях соціально-економічного розвитку громад.

В майбутньому територія України для цілей регіональної політики повинна бути умовно розподілена за функціональним принципом (гірські, приморські, прикордонні, агломеровані території та ін.). І тут уже є перші досягнення – нещодавно Уряд України схвалив Державну програму розвитку регіонів українських Карпат на 2020-2022 роки.

Крім того, здійснюється подальша робота для вдосконалення та ефективної роботи механізму державно-приватного партнерства. В контексті реалізації проектів регіонального розвитку важливо, щоб проекти планувалися «знизу вгору», а сприяння надавалося не лише проектам, так званої, «твердої» інфраструктури, а і «м'якої», які стимулюють «точки зростання», підтримують впровадження інновацій, розвиток нового виробництва, зайнятості, малого та середнього бізнесу, підвищують спроможність влади до ефективної реалізації політики через навчання.

Ще одним нововведенням у стратегічному плануванні регіонального розвитку, що наближує Україну до Європейського Союзу, є введення обов'язкової процедури стратегічної екологічної оцінки для державної та регіональних стратегій розвитку. Планується створення інтегрованої геоінформаційної системи, використання якої дозволить значно підвищити ефективність управління регіональним розвитком на усіх рівнях врядування.

Своєчасність, повнота та об'єктивність даних щодо тенденцій регіонального розвитку є головним чинником спроможності влади реагувати на зміни та швидко приймати необхідні рішення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156–VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
2. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.09.2005 № 2850–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
4. Офіційний сайт Мінрегіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/